

مقاله‌ی کوتاه علمی

گزارش زنبور (*Trichogramma ingricum* (Hym.: Trichogrammatidae) از ایرانابراهیم ابراهیمی^{۱*} و غلام‌علی اکبرزاده شوکت^۲

۱- مؤسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات، صندوق پستی ۱۴۵۴، تهران ۱۹۳۹۵، ۲- مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان غربی.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: ebrahimi@ppdri.ac.ir

Report of *Trichogramma ingricum* (Hym.: Trichogrammatidae) from IranE. Ebrahimi^{1&*} and G. Akbarzadeh Shoukat²

1. Insect Taxonomy Research Department, Iranian Research Institute of Plant Protection, P.O. Box 1454, Tehran 19395, Iran, 2. Agricultural and Natural Resource Research Center of West Azarbaijan.

*Corresponding author, E-mail: ebrahimi@ppdri.ac.ir

Abstract

Trichogramma ingricum Sorokina, 1984, an egg parasitoid, only known from Russia (St. Petersburg), here is newly recorded from northern Iranian provinces including West and East Azarbaijan and Mazandaran. The localities and hosts are as follows: Tabriz, on eggs of *Cydia pomonella* (L.); Urmia (Chubarash, Najafabad-e Gharebagh, Tasmalu, Ghulenji), on eggs of *C. pomonella* and *Lobesia botrana* Den & Schiff; Urmia (Mahalanzal, Bakshluchai, Nazluchai, Baranduzchai) on eggs of *L. botrana*; Amol (Binamad), on eggs of *Chilo suppressalis* Walker. *T. ingricum* is superficially similar to *T. embryophagum* (Hartig), except for darker body color, longer setae on male antenna, distinctive male genitalia and lack of thelytoky in females. This species is common in vineyards of Urmia region where it could be considered as a significant control agent of *L. botrana*.

طی بررسی زنبورهای پارازیتوئید تخم در مناطق مختلف کشور، نمونه‌هایی از یک گونه

زنبور از خانواده‌ی Trichogrammatidae به شرح زیر شناسایی شد که اولین گزارش آن از ایران

محسوب می‌گردد:

- *Trichogramma ingricum* Sorokina, 1984

نمونه‌های مطالعه شده: تبریز، از تخم پروانه‌ی کرم سیب (*Cydia pomonella* (L.))؛ ارومیه (حومه

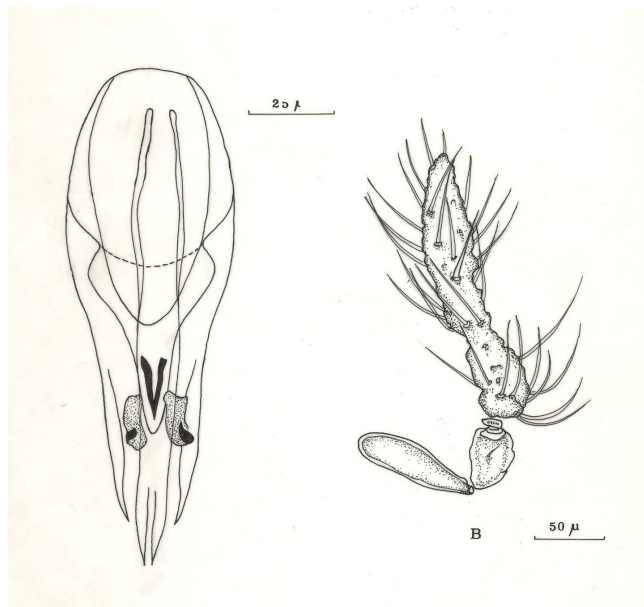
ارومیه، چوب‌تراش، نجف‌آباد قره‌باغ، طسمالو و قولنجی)، از تخم پروانه‌ی کرم سیب و تخم

پروانه‌ی کرم خوشه‌خوار انگور (*Lobesia botrana* Den & Schiff)؛ ارومیه (محال‌انزل،

بکشلوچای، نازلوچای و باراندوزچای) از تخم پروانه‌ی کرم خوشه‌خوار انگور؛ آمل (بی‌نمد) از تخم پروانه‌ی کرم ساقه‌خوار برنج.

پراکنش: این گونه تنها از روسیه (سن‌پترزبورگ، حومه‌ی پوشکین)، از روی تخم پروانه‌ی *Acronycta ramicis* (L.) از خانواده‌ی Noctuidae توسط Sorokina (1984) گزارش و توصیف شده است. پروانه‌ی مذکور در مناطق مختلف البرز و زاگرس در ایران گسترش دارد (Ebert & Hacker, 2002).

صفات تشخیصی: شاخک و ساق‌ها زرد اخراپی؛ شکم، میان‌قفس سینه و ران‌ها و بندهای انتهایی شاخک قهوه‌ای؛ طول بلندترین موی شاخک ۲ تا ۲/۵ برابر عرض شاخک در قاعده‌ی فلاژلوم؛ شاخک و دستگاه زادآوری نر مطابق شکل ۱.

شکل ۱. دستگاه زادآوری نر و شاخک در *T. ingricum*.

Fig. 1. Male genitalia and antenna in *T. ingricum*.

گونه‌ی *T. ingricum* به گونه‌ی *T. embryophagum* (Hartig) شبیه است، با این تفاوت که موی شاخک کمی بلندتر، رنگ بدن تیره‌تر و شکل دستگاه زادآوری نر کمی متفاوت است و

بر خلاف گونه‌ی اخیر فاقد جمعیت‌های ماده‌زا می‌باشد (Ebrahimi *et al.*, 1998; Ebrahimi, 2001).

فعالیت زنبور *T. ingricum* در حدود ۶۰٪ از تاکستان‌های مورد مطالعه در ارومیه مشاهده شد. با توجه به بالا بودن میزان پارازیتیسم تخم پروانه‌ی کرم خوشه‌خوار انگور، به خصوص در نسل اول، که در مواردی به ۵۰-۴۰ درصد کل تخم‌های این آفت بالغ می‌شود و هم‌چنین گستردگی آن در سطح تاکستان‌های منطقه، از این گونه و احتمالاً سایر گونه‌های این جنس می‌توان به عنوان عاملی امیدبخش در برنامه‌های مدیریت تلفیقی آفات در تاکستان‌ها استفاده نمود.

منابع

- Ebert, G. & Hacker, H.** (2002) Beitrag zur Fauna der Noctuidae des Iran: Verzeichnis der Bestände im Staatlichen Museum für Naturkunde Karlsruhe, Taxonomische Bemerkungen und Beschreibung neuer Taxa. *Esperiana* 9, 237-409. [In German with English summary].
- Ebrahimi E.** (2001) Study on the effect of *Wolbachia* on the thelytoky of an Iranian strain of *Trichogramma*. *Applied Entomology and Phytopathology* 68(1&2), 99-105. [In Persian with English summary].
- Ebrahimi, E., Pintureau, B. & Shojai, M.** (1998) Morphological and enzymatic study of the genus *Trichogramma* in Iran. *Applied Entomology and Phytopathology* 66(1&2), 122-141. [In Persian with English summary].
- Sorokina, A. P.** (1984) New species of the genus *Trichogramma* Westw. (Hymenoptera, Trichogrammatidae) from the USSR. *Entomologicheskoe Obozrenie* 63, 152-165. [In Russian with English summary].